

Písemné podání za stranu státu

Kim Kamapa v. Agnoská republika

Registrační číslo: A14

Skutkový stav

1. Pan Kim Kamapa (dále jen „stěžovatel“) je občan státu Agnosie a vyznává učení buddhistické Mahájánské školy.
2. V září 2017 byl odsouzen k trestu odnětí svobody ve výši 3 let za krádež spáchanou vloupáním a přijat do Věznice Robbensur.
3. Dne 14. 12. 2017 podal stěžovatel žádost řediteli věznice (plk. Mgr. Davidu Paukerovi) o vegetariánskou stravu v souladu s jeho náboženským přesvědčením a byl zamítnut s odůvodněním přílišné finanční náročnosti a zvýšených nároků na personál.¹
4. Ředitel věznice nabídnul stěžovateli variantu hrazení vegetariánských pokrmů na své vlastní náklady.²
5. Stěžovatel se s tímto rozhodnutím nesmířil a rozhodl se podat stížnost na Ministerstvo spravedlnosti, kde byl také zamítnut.
6. Po využití veškerých vnitrostátních prostředků podal stěžovatel svou stížnost Evropskému soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) a ta byla obdržena dne 13. 1. 2019
7. V roce 2017 došlo ke škrtům v rozpočtu pro věznice a vězeňské prostředky jsou natolik nízké, že se věznice obávají ztráty personálu. Chybí peníze na vybavení, školení, rekonstrukce i platy. Věznice neobdržely ani očekávané prostředky z dotačních programů a podle Ministerstva financí by měly být schopny bezpečně operovat s drobnými úspornými opatřeními.³

Dotčená právní úprava

1. Stěžovatel se obrací na ESLP se stížností na porušení jeho základního lidského práva na svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání ve spojení se zákazem diskriminace – čl. 9 ve spojení s čl. 14 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod od roku 1991 (dále jen „Úmluva“).⁴
2. Přesněji stěžovatel namítá porušení čl. 9 odst. 1 Úmluvy. Čl. 9 odst. 2 Úmluvy ale obsahuje omezení odst. 1 a jedním z nich je porušování veřejného pořádku, ke kterému by dle Ministerstva spravedlnosti vyhověním stěžovatelově žádosti došlo.
3. Ustanovení § 17 odst. 1 zákona č. 257/2003 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů, říká, že odsouzeným musí být poskytována pravidelná strava za podmínek a v hodnotách, které odpovídají požadavku udržení zdraví a přihlížejí k

¹ Viz zadání, příloha č. 2

² ^

³ Viz zadání, příloha č. 3

⁴ Evropská úmluva o ochraně lidských práv. In: European Court of Human Rights [online]. [cit. 2018- 03-10]. Dostupné z: http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_CES.pdf

jejich zdravotnímu stavu, věku a obtížnosti vykonávané práce.⁵ Toto ustanovení ředitel věznice odmítnutím žádosti neporušuje.

4. Stěžovateli byla nabídnuta možnost pořizování vegetariánské stravy na vlastní náklady v souladu s ustanovením § 15 odst. 2 vyhlášky č. 273/2005 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.⁶
5. ESLP přiznává státům jistý prostor pro uvážení ve věcech týkajících se práv vězňů.⁷

Argumentace

1. Stěžovateli byla nabídnuta možnost vegetariánské stravy

- 1.1. Požadavek stěžovatele je motivovaný či inspirovaný náboženstvím, a tudíž viděn jako důvodný (viz *Jakobski v. Polsko*)⁸. V případě *Jakobski v. Polsko* ze dne 7. 12. 2010 byl žadatel vězněm a vyznával učení buddhistické Mahajánské školy a jeho žádost se týkala vegetariánské stravy. Žadatel byl zamítnut bez jakéhokoliv uvedeného důvodu a na rozdíl od tohoto případu nebyla stěžovateli nabídnuta žádná alternativa.
- 1.2. V tomto případě bylo stěžovateli nabídnuto, aby si vegetariánskou stravu hradil na vlastní náklady v souladu s řádem výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.
- 1.3. V případě *Kovalkovs v. Lotyšsko* ze dne 31. 1. 2012 žadatel požadoval permanentně vlastní celu k nerušenému provozování náboženských rituálů. Věznice mu nabídla variantu poskytování prázdné cely na potřebný čas, ale žadatel zamítl. S přihlédnutím na rozhodnutí ESLP v této věci⁹ „Zasažení do práva žadatele není takové, aby mu zcela bránilo projevit své náboženství.“
- 1.4. Stravovací rituál je obecně typ jídla, jaké člověk přijímá na základě konkrétních kritérií. V tomto případě se jedná o vegetariánskou stravu, která je přikázána náboženským přesvědčením stěžovatele. Vzhledem ke skutečnosti, že se jedná o nábožensky motivovanou dietu, dá se považovat za jakýkoliv jiný rituál, jako například modlitbu.
- 1.5. Z tohoto důvodu jsou tyto dva případy srovnatelné. A obdobně jako u výše zmíněného případu díky nabídnuté variantě zasažení do práv stěžovatele nebrání zcela projevit jejich náboženství.
- 1.6. Tudíž z důvodu legálního umožnění vyžadované potravy nebyl čl. 9 Úmluvy porušen.
- 1.7. Pokud si stěžovatel trvá na dietě dle svého přesvědčení, může si jí uhradit.¹⁰

⁵ Viz zadání, příloha č. 2

⁶ ^

⁷ Arai-Takahashi, Yutaka. The Margin of Appreciation Doctrine and the Principle of Proportionality in the Jurisprudence of the ECHR. Intersentia, 2002., str. 96, odst. 2.5

⁸ *Jakóbski v. Polsko*, rozsudek ESLP ze dne 07.12.2010, stížnost č. 18429/06

⁹ *Kovalkovs v. Lotyšsko*, rozsudek ESLP ze dne 31. 1. 2012

¹⁰ Viz zadání, příloha č. 2

2. Stěžovatel nebyl odmítnut z diskriminačních důvodů

- 2.1. Diskriminace je definována jako odlišné zacházení ve srovnatelných situacích bez rozumného odůvodnění.¹¹
- 2.2. Ředitel odmítl stěžovateli vyhovět jelikož „není v technických, personálních a zejména ani ve finančních možnostech věznice zajistit splnění [stěžovatelova] požadavku na poskytování vegetariánské stravy.“ S tímto prohlášením souhlasí i Ministerstvo spravedlnosti.
- 2.3. Jak lze vyčíst i ze článku ze stránky Agnosinky.ag, vydaného 15. 11. 2017, rozpočet věznice není dostatečně velký¹² a adaptoval k přípravě vegetariánské stravy stěžovatele.
- 2.4. Tyto finance by byly potřebné k modernizaci vybavení kuchyně a rekvalifikaci personálu, aby byly dodrženy podmínky věznice dle ustanovení nařízení generálního ředitele Vězeňské služby Agnosie, jako např. zajištění zdravotní nezávadnosti připravované stravy. Dle slov ředitele věznice by tento postup musel být dodržen, jelikož „Z vyjmenovaných podmínek Věznice Robbensur nesplňuje ani jednu.“¹³
- 2.5. Kdokoliv ve srovnatelné situaci (tj. ve výkonu trestu) mající stejný požadavek, odůvodnění a zacházení by bylo stejné bez ohledu na náboženství.
- 2.6. Ředitel věznice dokonce prohlásil, že „V rozsahu, v jakém to umožňují podmínky věznice, se přitom přihlíží k požadavkům kulturních a náboženských tradic odsouzených.“ a vyjádřil tímto svou ochotu k nápomoci za použití možných prostředků, a ve výsledku to, že se opravdu nejedná o diskriminaci.
- 2.7. Z tohoto pohledu nedošlo k porušení čl. 14 Úmluvy (ani ve spojení s čl. 9 Úmluvy).

3. Splnění požadavku je nepřiměřené břemeno na státní rozpočet

- 3.1. Splnění požadavku je finančním břemenem, které si věznice nemůže dovolit v důsledku nedostatku peněz ze státního rozpočtu.
- 3.2. Odkazujíc se na prostor pro uvážení,¹⁴ státy mají po prozkoumání testem proporcionality možnost omezit v rámci zachování veřejného pořádku práva vězně.
- 3.3. Ke splnění testu proporcionality musí použitý prostředek sledovat legitimní cíl, být přiměřený a být na základě zákona.
- 3.4. Finanční dispozice věznice jsou minimální¹⁵ a jakékoliv změny, vyžadující větší sumu peněz, by mohla podstatně znevýhodnit ostatní vězně a zhoršit jejich životní podmínky, což by vedlo k právoplatným nepokojům.

¹¹ Bobek, M., Boučková, P. Kühn, Z. Rovnost a diskriminace. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 20 a násl.

¹² Viz str. 1, odst. 7 skutkového stavu

¹³ Viz zadání, příloha č. 2

¹⁴ Arai-Takahashi, Yutaka. The Margin of Appreciation Doctrine and the Principle of Proportionality in the Jurisprudence of the ECHR. Intersentia, 2002., str. 96, odst. 2.5

¹⁵ Viz str. 1, odst. 7 skutkového stavu

- 3.5. Samostatná vegetariánská strava by nemusela být tolik náročná na suroviny, ale vzhledem k nutnosti dodržování protokolů týkajících se např. zdravotní nezávadnosti pokrmů či jejich správné přípravě, by bylo nutné podstoupit více, finančně náročnějších procesů (např. rekvalifikace personálu, udržování podmínek pro ochranu proti křížové kontaminaci potravin)
- 3.6. Přesunem prostředků na procesy potřebné k přizpůsobení a přípravě vyhrazené vegetariánské stravy by mohlo mimovolně dojít k horšímu zacházení s ostatními vězni a tím k narušení veřejného pořádku z důvodu nedodržování stravovacího režimu. Tento režim je stanovený s ohledem na předepsané výživové požadavky pro vězně.
- 3.7. Veřejným pořádkem se v tomto případě myslí udržení vězňů v klidu a předcházení veškerým konfliktům a nepokojům, které by oprávněně vznikly v případě splnění požadavku.
- 3.8. V tomto případě porovnáváme nespokojenost vězně s oprávněnými nepokoji celé věznice v důsledku ubírání práv a svobod ostatních vězňů. Toto se odehrává ve věznici s nebezpečně malými prostředky (hrozba odchodu zaměstnanců apod.¹⁶) a zmiňovanému vězni byla nabídnuta alternativa. Z tohoto vyplývá, že splnění žádosti by bylo nepřiměřené.
- 3.9. Tudíž zachování veřejného pořádku a zachování práv a svobod ostatních vězňů je legitimním cílem. Rozhodnutí ředitele je přiměřené a na základě zákona (čl. 9 odst. 2 Úmluvy), a tudíž splňuje test proporcionality.
- 3.10. Z tohoto plyne, že Robbensurská věznice má právo na odmítnutí žadatelovi žádosti.

Závěr

1. Agnoská republika zastává názor, že všechna rozhodnutí jejích soudních orgánů byla v souladu s Úmluvou, a tudíž se nedopustila porušení v žádném ze svých právních závazků vůči stěžovateli. Agnoská republika neporušila čl. 9 Úmluvy, neboť stěžovateli byla nabídnuta možnost si na své vlastní náklady obstarat vlastní vegetariánskou stravu, která by vyhovovala jeho potřebám, a zároveň bylo v souladu s jeho vyznáním.
2. Stěžovatel nebyl Agnoskou republikou nijak diskriminován, neboť výhradní vegetariánskou stravu nebyla věznice schopna poskytnout žádnému z vězňů, protože poskytnutí této stravy by vedlo k horšímu zacházení s ostatními vězni a narušit veřejný pořádek věznice.
3. Agnoská republika se tudíž nedopustila porušení čl. 14 Úmluvy ve spojení s čl. 9 Úmluvy, neboť by ve stejné situaci nevyhověla i jakémukoliv jinému vězni.
4. Agnoská republika se nedopustila porušení práv stěžovatel, a tudíž neporušila žádný ze svých závazků, které jsou dané v Úmluvě.
5. Agnoská republika navrhuje, aby ESLP stížnost stěžovatele zamítla.

¹⁶ Viz 1. str., odst. 7 skutkového stavu

Seznam zdrojů:

Zadání

Arai-Takahashi, Yutaka. The Margin of Appreciation Doctrine and the Principle of Proportionality in the Jurisprudence of the ECHR. Intersentia, 2002., str. 96, odst. 2.5

Evropská úmluva o ochraně lidských práv. In: European Court of Human Rights [online]. [cit. 2018- 03-10]. Dostupné z: http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_CES.pdf

Jakóbski v. Polsko, rozsudek ESLP ze dne 07.12.2010, stížnost č. 18429/06

Koalkovs v. Lotyšsko, rozsudek ESLP ze dne 31. 1. 2012, 35021/05

Bobek, M., Boučková, P. Kühn, Z. Rovnost a diskriminace. Praha: C. H. Beck, 2007, str. 20 a násl.